

Zondag 28 november 2010

Lieve gemeente,

In de serie over hoofdzonden, die ons mensen kwellen, fatale gewoonten, die meer stuk maken dan ons lief is, vandaag de laatste: Eetzucht.

Wellicht vraagt u zich af: Wat is er mis met veel eten?

We kunnen inzien dat hoogmoed niet erg aantrekkelijk is, dat wellust ons in problemen brengt en dat jaloezie geen goed gevoel geeft. Maar een beetje teveel eten is toch vrij onschuldig?

En daarbij: het christelijk geloof houdt juist van eten. Jezus verscheen regelmatig op feesten, ging om met mensen, die van een goede maaltijd hielden en zijn eerste wonder was culinair. Hij veranderde water in wijn.

Zijn neef, Johannes de Doper, was veel kieskeuriger en had een erg gematigde houding tegenover het leven. Hij at sprinkhanen en honing en droeg een mantel van kameelhaar. Allemaal erg eenvoudig.

Jezus genoot van lekker eten en drinken en werd uitgemaakt voor een 'veelvraat' en een 'dronkaard'. (Mat. 11:19).

Wie met dit onderwerp bezig gaat, merkt dat hier veel over in de bijbel staat.

Een paar algemene opmerkingen:

1. Eten is goed, omdat God al dit eten gemaakt heeft. En als God wilde dat we asceten zouden zijn, dan had Hij niet zoveel soorten en smaken gemaakt; een goede wijn, een smakelijke plak camembert, een zoete peer, een friszure appel, lichtbittere witlof, romige champignons. Allemaal goede, door God geschonken spijzen om van te genieten.
2. Opvallend is ook dat het hart van het christelijke geloof zich ontplooit rond een tafel, waar mensen eten uit dezelfde 'pot genade van God', waar het leven gedeeld wordt, verhalen verteld, het geloof beleden, de lofzang gezongen.
3. Juist door te eten staan we stil bij Jezus' leven, dood en opstanding en hebben we geloofsgemeenschap. En op de nieuwe hemel en aarde zullen we eten en drinken, wat feestelijk omschreven wordt met 'het bruiloftsmaal van het Lam'. Dus eten is van fundamenteel belang voor ons geloof.

Waar hebben we het over met eetzucht?

Toen de kerk 'eetzucht' op het lijstje plaatste met boosheid, hebzucht, jaloezie, nam zij een aantal waarschuwingen uit de bijbel ter harte, die in onze tijd worden onderbouwd vanuit de medische hoek. In allerlei zonden-lijstjes in met name het N.T. staan bras- en slompartijen. In Spreuken 23: 2 staat: 'Bedwing je gulzigheid, ook al houd je van een goede maaltijd, laat je niet verleiden door lekkernijen, want je wordt erdoor misleid'.

Eten (en ook drinken) is fascinerend; je kunt erdoor geobsedeerd worden, het tast je hart en bloedvaten aan, het is niet goed voor je gewrichten, voor je rug enz.

Hierbij is een probleem, dat onze cultuur gemengde boodschappen over eten uitzendt. Enerzijds staat op elk product het aantal calorieën, weet ieder dat veel eten niet goed is voor ons lichaam en voor ons innerlijke, onze ziel, en is het een zonde, die we moeilijk verborgen kunnen houden. Wanneer we door de straten van de stad lopen kunnen we niet zomaar zeggen wie oneerlijke zaken doet, wie vreemd gaat of vol zit met hoogmoed. Maar met eetzucht is dat anders.

Anderzijds liggen de supermarkten vol met genotsvoedsel, vaak meer dan met groente en fruit; is er veel reclame rond dit onderwerp: een TV-reclame bv. zoomt langzaam in op een beeld van een chocoladecake, gedoopt in een dieprode saus, overgoten met room en alles met een zachte, verleidelijke stem, die de scene beschrijft als een soort culinaire openbaring.

Iemand merkte op, dat de boekhandel meestal een grotere afdeling kookboeken heeft dan religieuze boeken. En wie had 30 jaar geleden gehoord van televisiekoks? En hoe moet dat met al die schoolkantines? Koeken en patat vervangen door salade en appels?

Ik wil hierbij noemen dat sommige mensen een genetische aanleg voor dik worden hebben, of last hebben van bijwerkingen van medicijnen. Laten we naast elkaar gaan staan als het gaat om dit probleem en geen oordeel uitspreken.

Maar laten we ons ook niet afschermen voor wat er aan adviezen in de bijbel staat. En dan kijk ik vooral met u en jou naar het juweeltje dat Jezus ons in handen geeft in Mat. 4. De Evangelisten vertellen ons het verhaal van Jezus, die aan het begin van zijn publieke carrière door de duivel werd verzocht. Dat is een intensieve ervaring, geestelijke beproeving, geweest waarbij Jezus' identiteit op het spel stond. Is Hij de Zoon van God? Zal Hij God gehoorzamen als een goede Zoon of is Hij een bedrieger, die bij weerstand het bijltje erbij neergooit?

Satan test met de herhaalde vraag: 'Als je de Zoon van God bent, bewijs dat dan!'.

In deze tijd eet Jezus bewust niet. En één van de verleidingen van de duivel is dat hij Jezus wil overhalen zichzelf te voeden door woestijnstenen in brood te veranderen. Dat zou voor Hem geen probleem moeten zijn en daarmee zou Hij zijn ware identiteit tonen.

Jezus antwoordt dan met een tekst uit het O.T.: 'De mens leeft niet van brood alleen, maar van ieder woord dat klinkt uit de mond van God'.

En bij brood denkt de tekst uit Deut. 8: 3 aan basis-levensbehoeften, net als het gebed 'Geef ons elke dag ons dagelijks brood'.

Door heel de bijbel heen horen we dus dat naast brood het woord van God een basis-levensbehoefte is.

In onze tijd hoor je weer dat de mens een aangeboren neiging tot religie heeft. We bezitten een innerlijke leegte, brood alleen voldoet niet.

Ik las een verhaal van een gezin, dat door overconsumptie werd beheerst, met een alcoholische moeder. De persoon schrijft: Wat ik deed was andere dingen zoeken, die dat gat konden opvullen en me het gevoel konden geven, dat ik geliefd en waardevol was. Het is dan weinig verrassend dat hij zijn toevlucht zocht in alcohol, roekeloos-geld-uitgeven en inhoudsloze relaties.

Hij kwam bij de AA en volgde het 12-stappen programma, volgde een Alfacursus en zijn leven veranderde. Hij zegt: Ik vond iets waarnaar ik mijn leven lang had gezocht. Het was alsof het God-vormige gat in me werd opgevuld. Wat er aan mijn leven had ontbroken was inzicht in het leven van Jezus en de liefde van God.

Jezus zegt: 'De mens leeft niet van brood alleen, maar van ieder woord dat klinkt uit de mond van God'

Leven van Gods woord. Wat is dat? Dat is de stem van God horen in je wezen, in je innerlijke, die zegt: Ik houd van je. Je bent mijn kind, dankzij Jezus.

De stem van God horen als je bijt in die frisgroene appel of geniet van een goed glas wijn en dat je dan daar antwoord op geeft: dank u, Vader!

De tekst, die de HEER Jezus hier citeert is uit Deut. 8. Een stuk dat gaat over dankbaarheid naar God voor het manna onderweg, Gods leiding in de woestijn en de kleding, die we dragen.

God gaf Israël zo veel, God geeft ons zo veel. Vergeet God niet hiervoor te danken. Spreek je uit naar God. Dat is nodig om een aantal redenen.

1. Voedsel is niet iets neutraals. We zijn als mensen één geheel, van wie emotionele, lichamelijke en geestelijke behoeften met elkaar samenhangen.

We kennen allemaal het patroon van 'eten uit onbehagen'. Als we in een dip zitten, kan een plak chocola of een stuk taart zorgen dat we ons beter voelen. Tien glazen bier of een paar glazen whisky kunnen ons helpen vergeten waarom we ons belabberd voelen.

En wat is er dan aan de hand: eten en drinken gebruiken we als een vervanger van de innerlijke leegte, een leegte die alleen God kan opvullen.

En dit soort patronen kunnen zich in ons vastzetten door zaken als een laag zelfbeeld, problemen met relaties, de dood van een bijzonder iemand, gebrek aan vertrouwen of door seksueel of emotioneel misbruik. We troosten ons met voedsel

en daar kunnen we ons weer schuldig over voelen met als gevolg de tirannie van de weegschaal of een overdreven kieskeurigheid als het gaat om wat we eten.

Jezus zegt: leef van het Woord van God. Laat dat je levensvreugde en verwachting geven. Laat dat je identiteit zijn. Je mag er zijn omdat God je Schepper is, omdat Jezus voor u en jou op aarde kwam, omdat de Geest in u en jou woont. Die Geest getuigt met onze geest dat we kinderen van God zijn. Die Geest helpt bij het maken van beslissingen. Die Geest helpt ons door duistere perioden heen.

Leef niet van brood alleen, of van patat alleen, of van chips alleen, of koek alleen, of bier alleen, of wijn alleen of chocola alleen of....

Dus: Eetzucht verbreekt de verbinding tussen voedsel en het doel ervan: onderhoud van ons lichaam en versterking van het gemeenschapsleven. Eten dient niet om een geïsoleerd en eenzaam mens te troosten. Daar hebben we elkaar voor, de gemeente, de kring. Eten dient niet om ons zwakke zelfbeeld op te krikken, daar hebben we het werk van Jezus Christus voor. Jezus leven van mijn leven, Jezus dood van onze dood. Die zichzelf voor ons heeft gegeven!

Eten dient niet ter vervanging van gebed, juist niet. God is de enige, die fatale gewoonten kan doorbreken en ons een nieuwe identiteit kan geven, zodat niet voedsel de beslissende factor is voor ons zelfbeeld, maar God en wat God zegt door zijn Geest. Wat God in ons hart fluistert.

Het is niet zijn bedoeling dat we even fors onze smaakpapillen prikkelen om vervolgens een uur op onze hometrainer te moeten zitten. Maar dat we bemind worden door God en daar de tijd voor nemen. In de bijbel worden we gestimuleerd af en toe te vasten; niet te eten, maar te leven van de woorden van God. Het is een goede voorbereiding op Kerstfeest of Pasen.

En diezelfde bijbel stimuleert ons om feest te vieren met eten en drinken, want God is goed en dat mogen we samen vieren. Samen! Wil je nog een hapje? Wil je nog wat drinken?

Er zit nog iets bij dit onderwerp. En dat is het gegeven dat er in het Westen zo'n 30% zwaarlijvigen zijn, terwijl elders in de wereld 1,7 miljoen kinderen per jaar sterven aan ondervoeding. In 2006 was het aantal mensen met overgewicht in het Westen (1 miljard) hoger dan het aantal ondervoede mensen elders in de wereld (nl. 800 miljoen).

Het zou een goede actie zijn om te vasten en wat dat scheelt als gift te geven aan Tear Of Compassion. Om onszelf er aan te herinneren dat we niet willen leven bij brood alleen, maar van ieder woord dat klinkt uit de mond van God.

Het directe antwoord op eetzucht is dus niet zozeer een dieet, maar veel meer vasten. Of beter gezegd: het eeuwenoude ritme van vasten en feesten.

En als u dat doet zult u twee dingen merken: de duivel vindt dat geen goed idee en zal dat vasten belachelijk maken. Ik weet niet of u het herkent, de beste manier is om het eens te proberen. Gek hè?

Het tweede is de heilzame ontdekking dat eten samenhangt met ons geestelijke en emotionele welzijn. We kunnen hierop invloed uitoefenen door onze eetpatronen. Inderdaad, niet leven van brood alleen, maar ook van Gods Woord.

Amen.